

Πηγή: ΒΗΜΑΜΑΓΑΖΙΝΟ

Σελ.: 22-23

Ημερομηνία έκδοσης: 13-10-2019

Επιφάνεια: 2268.9 cm²

Αρθρογράφος:

Κυκλοφορία: 0

Θέματα: ΒΙΒΛΙΑ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

22

Βιβλίο

MICHELLE LOUISE BROWN

Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΑΟΡΑΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΡΙΑΕΝΑ ΑΣΤΡΑΠΕΛΑΟΥ

«Η αναπαράσταση του κόσμου, όπως και ο ίδιος ο κόσμος, είναι έργο των ανδρών» τον περιγράφουν με τη δική τους οπτική, την οποία συγχέουν με την απόλυτη αλήθεια». Εκεί που θα νόμιζε κανείς ότι η Σιμόν ντε Μπωβουάρ θα ακουγόταν γραφική σήμερα, έρχεται η Κάρολαϊν Κριάδο Πέρες να μας υπενθυμίσει την πικρή διαχρονικότητα της εν λόγω ρήσης. Όχι ότι δεν το διαπιστώνουμε καθημερινά στα μικρά και στα μεγάλα της ζωής, όμως στο βιβλίο «Αόρατες γυναίκες. Προκαταλήψεις και διακρίσεις σε έναν κόσμο για άντρες» (εκδ. Μεταίχμιος) η βρετανίδα φεμινίστρια, ακτιβίστρια και δημοσιογράφος παραθέτει έναν εντυπωσιακό αριθμό στοιχείων και απρόσμενων παραδείγματων όπου παρατηρείται αυτή η ανισότητα. Όπως το ρίγος που αισθάνονται οι γυναίκες στα γραφεία, μια και η μέση θερμοκρασία γραφείου καθιερώθηκε τη δεκαετία του '60 με γνώμονα «τον μεταβολικό ρυθμό ηρεμίας του μέσου 40χρονου άνδρα, βάρους 70 κιλών», ενώ όπως γνωρίζουμε πλέον ο αντίστοιχος (ρυθμός) των νεαρών ανήλικων γυναικών είναι αρκετά πιο χαμηλός. Ή ότι η τεχνολογία για τη δημιουργία ενγκεκριμένων ιατρικών συσκευών, όπως για παράδειγμα για τον έλεγχο της καρδιακής ανεπάρκειας, δεν λαμβάνει υπόψη της το φύλο και έχει ως αποτέλεσμα τον (αόρατο) θάνατο εκατοντάδων γυναικών. Για να μην πούμε ότι στις προδιαγραφές ασφαλείας των αυτοκινήτων δεν λαμβάνονται υπόψη οι διαστάσεις των γυναικείων σωμάτων, ή ότι η Siri, η προσωπική βοηθός τεχνητής νοημοσύνης που λάνταρε η Apple, «μφορούσε να βρει περσόναλ και προμηθευτές Βιάγκρα, αλλά όχι παρόχους υπηρεσιών άμβλυσης. Η Siri μπορούσε να σε βοηθήσει εάν πάθαινες καρδιακή προσβολή, αλλά εάν της έλεγες ότι σε βίασαν, σου απαντούσε ότι δεν γνωρίζει τι εννοείς με το "με βίασαν"», όπως σημειώνει στο βιβλίο της.

«Οι ζωές των ανδρών εκλαμβάνονται ως αντιπροσωπευτικές του ανθρώπινου είδους στις ειδήσεις, στην επιστήμη, στην οικονομία. Οι γυναίκες απουσιάζουν ηχηρά. Αυτό είναι το έμφυλο κενό δεδομένων» θα πει η Κριάδο Πέρες στο ΒΗΜΑgαζινο με αφορμή την κυκλοφορία του βιβλίου της στα ελληνικά, λίγο αργότερα απέσπασε το βραβείο καλύτερου επιστημονικού βιβλίου 2019 από τη Βρετανική Royal Society.

Στο οποίο βιβλίο υποστηρίζει ότι το έμφυλο κενό δεδομένων και οι συνέπειές του δεν είναι πάντα κακόβουλο, αλλά αποτέλεσμα ενός τρόπου σκέψης την οποία χαρακτηρίζει μη σκέψη. Όχι απαραίτητα πάντα μη ηθελημένη. «Στη

Η δημοσιογράφος, φεμινίστρια και ακτιβίστρια Κάρολαϊν Κριάδο Πέρες μιλάει για το πώς οι γυναίκες απουσιάζουν εξ'ορισμού από τις περισσότερες πτυχές της σύγχρονης ζωής.

διάρκεια της έρευνάς μου ήρθα σε επαφή με πολλά παραδείγματα όπου ο αποκλεισμός των γυναικών γινόταν επίτηδες, για παράδειγμα είναι κάτι που συνηθίζεται στην ιατρική έρευνα. Αλλά έστω και έτσι, θα έλεγα ότι ακόμα και η εσκεμμένη παράλειψη απορρέει από την απουσία σκέψης εξαιτίας της οποίας οι άνδρες θεωρούνται το αντιπροσωπευτικό είδος ανθρώπου γενικά. Λένε συχνά στην ιατρική έρευνα ότι οι γυναίκες είναι πολύ περίπλοκες για να τις πάρεις ως δείγμα αναφοράς. Αλλά δεν έχει και νόημα να λες ότι η μισή ανθρωπότητα είναι πολύ περίπλοκη – εκτός και αν δεν θεωρείς ότι οι γυναίκες συνιστούν τη μισή ανθρωπότητα. Έχει νόημα μόνο αν νομίζεις ότι οι άνδρες μπορούν να εκπροσωπούν και τις γυναίκες. Αλλά δεν μπορούν. Όσο πιο πολύ ερευνούμε τις διαφορές των δύο φύλων στην Ιατρική, τόσο περισσότερο θα συνειδητοποιούμε ότι το φύλο παίζει καθοριστικό ρόλο στο πώς αντιδρούν τα σώματά μας στην αρ-

ρώπια και στη θεραπεία και ότι το αποτέλεσμα τού να χρησιμοποιούμε τους άνδρες ως το μοναδικό δείγμα ανθρώπου θα σημαίνει ότι οι γυναίκες θα έχουν χειρότερη υγεία. Αν θέλουμε να ζούμε σε έναν λειτουργικό κόσμο, πρέπει να βάλουμε και τις γυναίκες στο παιχνίδι».

Η Κριάδο Πέρες συνειδητοποίησε ότι υπήρχε αυτό το κενό όταν έκανε την έρευνα για το πρώτο της βιβλίο με τίτλο «Do It Like a Woman... and Change the World», στο οποίο συστηθεί στο κοινό πρωτοπόρες γυναίκες της εποχής μας. Από την πρώτη γυναίκα που διέσχισε μόνη της την Ανταρκτική έως μια χειρίστρια πολεμικού αεροσκάφους στο Αφγανιστάν.

Τότε ήταν που ήρθε σε επαφή με το έμφυλο κενό δεδομένων στην Ιατρική. «Ήταν σοκαριστικό ότι στον 21ο αιώνα οι γυναίκες έχουν χειρότερες υπηρεσίες υγείας επειδή χρησιμοποιούμε τους άνδρες ως το μέτρο. Δεν μπορούμε να πιστέψω ότι δεν ήταν ευρέως γνωστό και ότι ο κόσμος δεν

μιλούσε για αυτό. Ξεκίνησα λοιπόν να γράφω ένα άρθρο. Αρχισα όμως να βρίσκο όλο και περισσότερους τομείς όπου συμβαίνει αυτή η ανισότητα. Σκέφτηκα να κάνω μια σειρά από άρθρα. Τελικά κατέληξα ότι μόνο σε ένα βιβλίο θα μπορούσα να ασχοληθώ με το θέμα εκτενώς. Μου πήρε τρία χρόνια να το γράψω, σαν να ήταν ένα διδακτορικό. Δυστυχώς όμως κανείς δεν με αποκαλεί "Δόκτωρ". Όχι ακόμη, τουλάχιστον...».

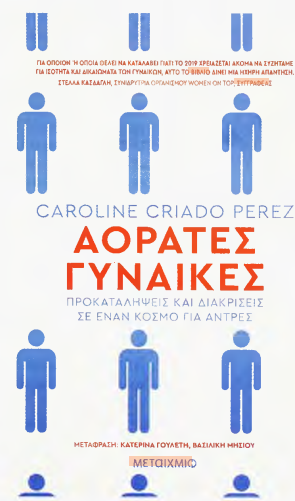
Η Έμα, η Μίλισεντ και ο αγώνας της Κάρολαϊν

Την Κάρολαϊν Κριάδο Πέρες την έχουν αποκαλέσει πολλά πράγματα και όχι ιδιαίτερα κολακευτικά. Η ίδια έχει πέσει θύμα άγριου διαδικτυακού bullying μέσω Twitter, καθώς έχει δεχθεί απειλές για βιασμό αλλά και κατά της ζωής της. Και αυτό γιατί όταν η Τράπεζα της Αγγλίας ανακοίνωσε το 2013 την πρόθεσή της να αντικαταστήσει τη μοναδική γυναικεία ιστορική φιγούρα στα χαρτονομίσματά της, εκείνη της κοινωνικής μεταρρυθμιστριάς Ελίζαμπεθ Φράι, με έναν ακόμη άνδρα, τον Γουίτστον Τσόρτσιλ, η Κριάδο Πέρες ηγήθηκε μιας δυναμικής εκστρατείας εναντίον αυτής της κίνησης. Το αποτέλεσμα τελικά ήταν ότι «ο πατέρας της νίκης» κοσμεί το χαρτονομίσμα των 5 στερλινών και η μυθιστοριογράφος Τζέιν Οστεν βρέθηκε στο αντίστοιχο των 10. Εκείνη την εποχή, η Κάρολαϊν Κριάδο Πέρες λάμβανε περί τα 50 απειλητικά μηνύματα την ώρα μαζί με γυναίκες που στήριζαν τον αγώνα της, όπως για παράδειγμα η βουλευτής των Εργατικών Στέλα Κρίζι. Όπως συμβαίνει με τις αλυσιδωτές αντιδράσεις, η καμπάνια που διοργάνωσαν άλλες γυναίκες, όπως η δημοσιογράφος των «Times» Κέτλιν Μόραν, είχε το αποτέλεσμα ότι οι χρήστες του Twitter στη Βρετανία μπορούσαν πλέον να αναφέρουν τα υβριστικά tweets που δέχονται με το πάτημα ενός κουμπιού. «Οι άνδρες δέχονται επίθεση επειδή

λένε κάτι που δεν αρέσει σε κάποιους άλλους. Οι γυναίκες δέχονται επίθεση επειδή γίνονται ορατές. Πάντα ανησυχώ μήπως μου ξανασυμβεί κάτι τέτοιο, αλλά αισθανόμουν ότι το θέμα των "Αόρατων Γυναικών" είναι πολύ σημαντικό για να μην το δημοσιοποιήσω μέσα από το βιβλίο μου. Και είχα εμπιστοσύνη στη βαρύτητα της έρευνάς μου προκειμένου ο κόσμος να εστιάσει στο πόσο σημαντικό είναι το θέμα και όχι στο να θέλει να μου επιτεθεί γι' αυτό».

Η Κάρολαϊν Κριάδο Πέρες είχε ανέκαθεν ευαίσθητες κεραίες στην ανισότητα και στην αδικία. Κόρη ενός αργεντινικού επιχειρηματία ο οποίος είναι CEO στην αλυσίδα σουπερμάρκετ Safeway και μιας αγγλίδας νοσοκόμας η οποία έχει δουλέψει σε πολλές αποστολές των Γιατρών χωρίς Σύνορα, έζησε σε αρκετές χώρες προτού εγκατασταθεί με την οικογένειά της στη Βρετανία και φοιτήσε σε ένα καλό ιδιωτικό σχολείο όπου η κουλτούρα του bullying ήταν κραταιά. Δεν είχε υπάρξει ποτέ η εξεγερμένη φεμινίστρια που μπορεί να φαντάζεσαι κανείς, «πίστευα ότι οι φεμινίστριες είναι ντροπασπικές» έχει δηλώσει, μέχρι που έπεσε στα χέρια της το βιβλίο «Feminism and Linguistic Theory» της γλωσσολόγου Ντέμπορα Κάμερον.

Από τότε έχει διανύσει πολύ δρόμο και έχει καταφέρει πολλά μόλις στα 35 της. Όπως για παράδειγμα να τοποθετηθεί το άγαλμα της σουφραζέτας Μίλισεντ Φόσσετ στην πλατεία μπροστά από το Βρετανικό Κοινοβούλιο στο Λονδίνο το 2018. Κοινός το πρώτο άγαλμα γυναίκακας ανάμεσα στα έντεκα ήδη υπάρχοντα των επιφανών ανδρών (Τσόρτσιλ, Γκάντι, Μαντέλα, Λίνκολν, Ντιοραέλι κ.ά.). Ωστόσο, αυτό που σκεφτόταν κανείς είναι τι μπορεί να γίνει επί της ουσίας με το έμφυλο κενό δεδομένων πέρα από τις κινήσεις ύψιστου συμβολισμού. «Το πρώτο βήμα είναι να αναγνωρίσουμε ότι έχουμε πρόβλημα – και έχουμε ακόμη πολύ δρόμο να διανύσουμε προς αυτή την κατεύθυνση. Επειτα, πρέπει να ρυθμίσουμε τη ζωή σε όλους τους τομείς κατά τέτοιο τρόπο ώστε να θεωρούνται αντιπροσωπευτικά τα δεδομένα που προσέχονται και από τα δύο φύλα και όχι μόνο από το ένα. Τέλος, πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι η εκπροσώπηση και των δύο φύλων στους εργασιακούς χώρους δεν είναι απλώς άλλο ένα μοτίβο στο οποίο θα βάλουμε ένα τικ, αλλά αποτελεί μια θεμελιώδη πρακτική για τη συλλογή των σοφών δεδομένων, τα οποία με τη σειρά τους πρέπει να αξιολογούνται κατάλληλα. Μια ομοιογενής ομάδα θα έχει εκπαιδευτικές πτυχές, οπότε η εκπροσώπηση όλων είναι καθοριστική προκειμένου να τελειώσουμε με την ανδρική μεροληψία».

Το εξώφυλλο του βραβευμένου βιβλίου της Κάρολαϊν Κριάδο Πέρες, το οποίο κυκλοφόρησε στα ελληνικά από τις εκδόσεις Μεταίχμιος.